

MONTE LOURO, O MONTE DOS MILAGRES

Artigos de José Luis Iglesias García e Manuel Chazo Cores

J. L. Iglesias García- Monte Louro foi un dos principais fondeos de compra. Alí acudía a flota de galeóns de Vilanova nos anos 30 e 40 do pasado século para abastecer de sardiñas as máis de 20 fábricas que daquela existían nesa vila. Cada viaxe á Costa da Morte era un risco que os barcos tiñan que correr, afrontando temporais e ventos duros do nordeste ou do noroeste.

Un destes galeóns foi o Joaquín, que cargou de sardiñas unha noite calma na praia de Area Maior, en Monte Louro, ás catro da madrugada. A tripulación acordara navegar enfilando Cabo Corrubedo, despois de arrancar a motor e coa vela tringueta arriba. Mais ao chegar aos baixos Basoñas comezou a entrar de súpeto un vento fresco e comezou o cerrazón de chuvias que deu lugar a unhas ondas o bastante grandes como para derrubar o cargamento de sardiñas.

Outros galeóns de Vilanova, que aquela mesma noite ían tamén cargados de peixe un pouco máis atrás que o Joaquín, derribaron de volta para Muros. Mais o Joaquín seguiu o seu rumbo, por fóra de todos os baixos de Corrubedo, aínda que coa forza do vento perdeu a vela tringueta. A loita e o medo marcou a estes mariñeiros. O encargado de alumear con un farol o compás a carón do patrón ía chorando coma un meniño porque pensaba que estaban no medio dos baixos. Foi ao mencer cando o vento comezou a ceder na súa forza, e a nave foi deixando pola popa os baixos de Pragueiros e entrou polo sur de Sagres, enfilando o faro do Sargo para entrar na Ría de Arousa.

Chegaron ao porto de Vilanova cansos de loitar co temporal, e o patrón ordenou aos mariñeiros que fosen ás súas casas a quitar a molladura e a tomar algo quente para que, máis tarde, voltaran para atracar o barco e descargalo. Así, cando a tripulación estivo de volta a bordo do galeón e o patrón mandou prender o motor saíu despedido todo o corpo de bombas de inflación e os espárragos cederon; o motor arriou o volante a xa non houbo máis motor.

O patrón, agobiado, pensou no que podía ter pasado se aquilo acontecera de noite no medio do temporal, e na seguinte singladura que fixo ata o cabo Fisterra o home visitou a Igrexa da Nosa Señora das Areas, que gardaba no seu altar unha preciosa Virxe do Carme. Aquel mariñeiro rezou á súa salvadora, e cando regresou ao porto de Vilanova creou con moito afán unha comisión que se ocupou de realizar o encargo dunha nova imaxe do Carme, que chegou a Vilanova no ano 1950.

Cando fallou a salazón na década dos 60, o galeón Joaquín foi vendido como barco areeiro para o río Ulla. Cando Marcelino Chazo, o patrón que sempre o mandara, xa xubilado e voltando do médico en Santiago, avistou o galeón abandonado nunha praia de Ponte Cesures mandou parar o taxi que o traía e foi ata o pé do buque. E lembrando os vellos tempos caéronlle as bágoas e deulle o seu último adeus.

José Luís Iglesias García é membro da A.C.D. Rabandeira

M. Chazo Cores-. Monte Louro e a súa praia de San Francisco co seu vento fresco do nordés. Mes de setembro e as fábricas baleiras de sardiñas. Arrumbando a Cabo Corrubedo dende a praia de Langosteira, dende a Foz de Carnota, Caldebarcos e da praia de San Pedro, os galeóns de compra a flote izaron as velas e marcharon para as festas patronais de Vilanova de Arousa despois de catorce días de nordés que voaba o mar.

En Area Maior, tamén chamada Longa, con tres amarras, no mar só o noso motoveleiro, fronte á praia de San Francisco, agardaba. Foi nesa cando meu pai, José Marcelino Chazo Martínez, decidiu botar a chalana auxiliar ao mar para ir a Muros de San Pedro falar co xefe. Unha vez na praia camiñou monte arriba. Preferiu ir pola Atalaia e non pola estrada de Cabo Rebordiño; subiu o monte, que coñecía de memoria, e chegando a Muros falou por teléfono co xefe salgadoiro. A orde que recibiu foi de non abandonar o mar ata o día do Carme. Como quedou dito, eran as festas patronais. A do Carme era o último día despois da Virxe Pastoriza e de San Roque, e remataban as festas con San Cipriano entrando a vendima.

Ao chegar o patrón á praia de volta de Muros, fórono buscar na chalana dous mariñeiros a vogar. Unha vez a bordo falou moi claro: “orde do xefe de non abandonar a Ría de Muros e Noia ata o día da celebración do Carme en Vilanova de Arousa”. Logo, dirixíndose a min, soproume ao ouvido: “síntoo por ti, pero Barcelona pide sardiñas prensadas e na fábrica non hai nada”.

Ese mesmo día, despois de xantar, coma un milagro, a ría quedou en calma e ao axexo levantamos tres amarras, a áncora e dous rizóns, prendín o motor e marchamos. Polo costado o Monte Louro e polo carreiro o illote de Leixóns. Víase a costa e fondeamos.

O nerviosismo notábase en toda a tripulación, mais meu pai non perdeu a esperanza. Ao chegar a noite estivo pola boca do rancho ollando a costa leste do Son e Portosín. Na súa garda ven unha luz de situación buscando costa, e despois deitou no seu catre, non sen antes acender un farol á metade do sol.

De madrugada paseaba por un dos costados da cuberta como se o corazón agardase algo. Os mariñeiros saíran tamén á cuberta; meu pai non sacaba a vista da costa, cando de súpeto exclamou:

-Se non me engano ven aí unha motora, e ven metida!

Coas ondas tendidas, daba ilusión mirala; ilusión que ía en aumento a medida que a motora do cerco se achegaba a Monte Louro. Ao entrar no carreiro do illote Leixóns buscounos.

Atracou ao costado, e vaia sorpresa!: era o Rapaciño de Portosín, cheo de ledicia porque coñecía a meu pai. Trataron o prezo, e veña a facer salmoira nas tinas. Eu a salgar as sardiñas; medíanse por caixón e a motora do cerco traía unha carga de 150 cestas. Ao rematar de salgar, e cando

Panóramica antiga do porto de Muros

meu pai ía pagarlle, díxolle: “son as festas patronais no noso porto”, e coa mesma mandou acender o motor. O patrón de pesca, coñecido como Rapaciño de Portosín, colleu na súa motora de cerco dúas pescadas grandes e deullas ao meu pai. Déronse a man e as grazas e colleron rumbo a Portosín.

Os xeiteiros de Noia fixéronlle un cantar a Monte Louro, e eu chameille sempre a este monte “Monte dos Milagres”. Ao seu costado pescábanse con poteiras luras como mangueiras, e a pesca do xeito sempre foi aquí moi abundante.

Ao chegar o día varios galeóns estaban embandados con sardiñas. Nós compramos sardiñas polo día na ría. Os xeiteiros de Noia traballaban á corda polo día, antes do axexo e, se picaban, izaban o pendón no pao indicando que ían desmaiando sardiñas.

O amencer de aquel día foi o milagro da vida no mar, e navegando en calma entramos na Ría de Arousa. Sobre as tres da tarde estabamos fondeados no porto de Vilanova de Arousa, e pola noite fomos á procesión marítima da Nosa Señora do Carme. Foi o premio da Virxe do Carme ao motoveleiro Joaquín e a meu pai.

Cando chegamos a porto fondeamos á altura do faro e, aos poucos minutos, as xentes que estaban nos bares e paseando (hai que ter en conta que estabamos nas festas patronais) saíron buscando o cabo para mirarnos cargados de sardiña. O xefe tamén veu, chamou polo meu pai e

Descarga do galeón industrial

díxolle: “Chazo, enche tres cestas de sardiñas e cando veñan para terra repartímolos entre os amigos”. Á noite meu pai durmiu a bordo para que non roubaran as sardiñas. Ao outro día descargámolas.

Este artigo foi publicado na revista *Aunios* nº 12 - Maio 2007.

Monte Louro

